

Svinestalde og foderforbrug.

Af forstander *Johs. Ridder.*

I november måned 1951 påbegyndte Det landøkonomiske Driftsbureau i samarbejde med de stedlige bygningskonsulenter en undersøgelse over foderforbruget til svin under forskellige staldforhold. På grund af mund- og klovesygeepizootien måtte undersøgelsen imidlertid standses, således at den kun blev gennemført på godt 100 af de planlagte 200 ejendomme. Undersøgelsen vil senere blive videreført og en udførlig beretning udarbejdet, men da det indsamlede materiale ved bearbejdningen udviste betydningsfulde resultater og stemmer godt overens med en orienterende undersøgelse i marts 1951, har man fundet anledning til at give en foreløbig meddelelse om de indvundne resultater, der må påregnes at have en ikke ringe interesse.

Materialet, der omfatter 103 ejendomme af forskellig størrelse, er indsamlet i Ringkøbing og Viborg amter, således at samtlige brug inden for et mindre område indgår i undersøgelsen, hvorfor det må påregnes at give et billede af de faktiske forhold inden for landbruget i de pågældende egne.

Ved et besøg hos de pågældende landmænd har bygningskonsulenterne *J. K. Kristensen*, Holstebro, og *E. Enggaard*, Viborg, set på bygningerne og bedømt dem efter en forud fastlagt pointsskala, der varierer fra 0—70 points. Af de undersøgte stalde blev den dårligste bedømt til 17 points og den bedste til 69 points, medens gennemsnittet for alle stalde var 41,8 points. Samtidig indhentede Driftsbureauets konsulent oplysninger om størrelsen af det daglige foderforbrug til svinene i stalden, og desuden blev der spurgt om svinenes alder, sygdom og utrivelighed m. m. På grundlag af disse oplysninger har det været muligt at beregne foderforbrugets størrelse for grupper af ejendomme med forskellig bygningskvalitet og varierende fodersammensætning.

Foderforbrugets størrelse.

Inddeles det foreliggende materiale efter foderforbrugets størrelse, fremkommer følgende tal for fodersammensætning, bygningskvalitet og andre forhold, idet gruppe I omfatter 29 brug med et lavt foderforbrug, medens de svinehold, der faldt ind under

betegnelsen middelstort og stort foderforbrug, gruppe II og III, omfatter henholdsvis 40 og 34 brug.

	I	II	III	Alle brug
Antal brug	29	40	34	103
Foderforbrug: f. e. pr. kg tilvækst ..	3,8	4,2	5,5	4,4
Gennemsnitsstørrelse pr. ejendom, ha	28,7	30,6	24,0	27,9
Svinebestand pr. ejendom:				
Antal søer	3,5	3,5	2,9	3,3
» andre svin	41,0	36,6	22,6	33,2
Indkøbte svin i pct. af alle pattegrise .	29,2	25,4	25,3	26,8
Antal levendefødte grise pr. kuld ...	10,4	10,7	10,4	10,5
» fravænnede » » » ...	8,5	9,1	8,8	8,9
Døde og utrivelige fedesvin i pct. af bestand	4,7	5,1	7,1	5,5
Samlet points for bygninger	49,5	42,6	34,3	41,8
Beregnet proteinindhold, g pr. f. e. ...	91	89	82	88
Foderets sammensætning til fedesvin:				
Pct. mælk	13,9	14,6	14,8	14,5
» kraftfoder	57,3	50,6	48,9	51,5
» grovfoder	28,8	34,8	36,3	34,0
Ialt f. e. pr. gris indtil 100 kg lev. vægt (inkl. sohold)	376,6	417,2	545,2	443,1

Som det fremgår af tallene, er der på 29 af de undersøgte brug fundet et gennemsnitligt foderforbrug pr. gris på 376,6 f. e., når soens foder er medregnet, medens der i de 34 brug med det højeste daglige foderforbrug brugtes 545,2 f. e. pr. gris til 100 kg lev. vægt. Der er således en forskel fra det højeste til det laveste foderforbrug på 168,6 f. e., der beregnet pr. kg tilvækst udgør 1,7 f. e. Årsagen hertil må søges i, at svinene, hvor foderforbruget var højest, har haft dårligere betingelser under væksten end i de svinehold, hvor der kun medgik 376,6 f. e.

Oversigten viser således, at det samlede pointstal for bygninernes kvalitet falder fra 49,5 til 34,3, hvilket uden tvivl har medvirket til den større dødelighed og utrivlighed og det større foderforbrug. Samtidig har svinene i de brug, hvor foderforbruget var mindst, imidlertid fået en større mængde protein pr. f. e. end der, hvor foderforbruget var størst.

Den kendsgerning, at svineholdene med det laveste foderforbrug er større end i brugene med et højere foderforbrug, kunne iøvrigt tyde på en større interesse for svineholdet i de førstnævnte brug, og den ret store forskel i foderforbruget pr. gris er derfor et resultat af flere sammenstødende omstændigheder.

Bygningernes kvalitet.

Inddeles materialet efter bygningernes kvalitet, fremkommer en betydelig forskel i foderforbrugets størrelse, hvilket fremgår af følgende tal.

	I	II	III
Antal brug	35	34	34
Samlet points for bygninger	55,0	40,7	29,5
Foderforbrug: f. e. pr. kg tilvækst	4,1	4,5	5,0
Gennemsnitsstørrelse pr. ejendom, ha	28,5	28,8	26,3
Svinebestandens størrelse pr. ejendom:			
Antal søer	4,1	3,6	2,8
» andre svin	40,8	30,7	27,8
Indkøbte svin i pct. af alle pattegrise	18,8	24,3	36,7
Antal levendefødte pattegrise pr. kuld	10,8	10,2	10,5
» fravænnede » » »	9,2	8,9	8,5
Døde og utrivelige fedesvin i pct. af bestand	3,4	4,2	9,9
Beregnet proteinindhold, g pr. f. e.	88	84	86
Foderets sammensætning til fedesvin:			
Pct. mælk	12,0	14,0	16,4
» kraftfoder	53,3	51,8	49,4
» grovfoder	34,7	34,2	34,2
Ialt f. e. pr. gris indtil 100 kg lev. vægt (inkl. sohold)	406,9	452,2	501,9
Anslået udgift til hensigtsmæssig udbedring af stalden, kr. pr. ejendom	800	1800	4100

Ved denne inddeling fremkommer en ret stor forskel i svineholdenes størrelse, idet der både var flest søer og fedesvin i brugene med de bedste stalde, medens den mindre svinebestand på ejendommene med de ringeste stalde i udstrakt grad er opretholdt ved indkøb af pattegrise. Foderets sammensætning og proteinindhold har hver for sig været omtrent ens i de 3 tilfælde. Derimod er der stor forskel på kvaliteten af staldene i de 3 grupper, idet de 34 dårligste bygninger er bedømt til gennemsnitlig 29,5 points mod 55,0 points for de bedste, og forøgelsen af foderforbruget på 95 f. e. pr. gris må uden tvivl hovedsagelig tilskrives forskellen i bygningernes kvalitet.

Ifølge bygningskonsulenternes opgivelse ville en hensigtsmæssig udbedring af staldene, som det er angivet i oversigten, koste gennemsnitlig 800 kr. for de bedste stalde, 1800 kr. for de mindre gode og for de dårligste stalde 4100 kr., og tages den ret store forskel i foderforbruget i betragtning, ville en sådan udbedring uden tvivl være økonomisk fordelagtig.

Sættes foderforbrugets størrelse i forhold til de enkelte egen-

skaber ved bygningerne, viser nedenstående oversigt, at foderforbruget har været væsentlig større i de stalde, hvor ventilationsforholdene var dårlige end i de godt ventilerede stalde.

	Antal brug	Points for		Foderforbrug pr. gris	
		ventilationen	hele stalden	ialt fra fødsel t. 100 kg lev. v.	pr. kg tilvækst
I	19	4,6	58,8	402,7	4,0
II	35	2,4	44,4	448,4	4,5
III	49	0	33,4	497,8	5,0

Der er således brugt 95,1 f. e. mere i de stalde, hvor der overhovedet ikke fandtes ventilationsanordninger, end i de stalde, hvor ventilationsforholdene var bedømt til 4,6. De 4,6 points udtrykker, at ventilationen foregår gennem en skorsten af passende størrelse og et passende antal indsugningsventiler, hvorimod pointsværdien 2,4 angiver, at der var ventilationsskorstene af passende størrelse, medens der kun i ganske få tilfælde fandtes indsugningsventiler.

En tilsvarende undersøgelse er foretaget med hensyn til beskaffenheden af vægge, loft og lejeplads. Ved inddeling af materialet efter disse faktorer er fremkommet nedenfor anførte tal.

	Antal brug	Points for				Foderforbrug pr. gris	
		vægge	loft	lejeplads	hele stalden	ialt fra fødsel t. 100 kg lev. v.	pr. kg tilvækst
I	29	3,8	4,1	4,0	55,8	409,7	4,1
II	37	2,6	3,3	2,6	41,6	445,3	4,5
III	37	1,5	2,7	1,7	31,2	472,2	4,7

De nævnte faktorer synes således ikke at have haft fuldt så stor betydning for foderforbrugets størrelse på denne årstid som ventilationen; men nu var november måned også meget mild, og i koldere perioder vil forskellen uden tvivl være større. Desuden er en del af opvæksten jo også foregået i løbet af eftersommeren.

Undersøgelsen viser som helhed, at der er meget store forskelligheder i foderforbrugets størrelse fra ejendom til ejendom. Årsagen hertil må søges i flere forhold, bl. a. en hensigtsmæssig sammensætning af foderet, men de fremkomne resultater godtgør, at svinestaldenes kvalitet har en meget stor indflydelse på svinenes sundhed og foderforbrug, og for en stor del af de undersøgte brug synes en forbedring af staldforholdene at være en betingelse for at opnå et formindsket foderforbrug og dermed en forbedret økonomi.